

**Костянтинівський район
Іллінівська сільська рада
Відділ освіти**

**Ствердження величі й краси справжнього кохання
в трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта» та в музиці**

Підготували:

Сологуб Тетяна Василівна,
вчитель зарубіжної літератури
Катеринівської ЗОШ I-III ступенів,
спеціаліст вищої категорії,
старший учитель;
Амеліна Віталіна Романівна,
вчитель мистецтва,
спеціаліст першої категорії;
Іванюра Анна Володимирівна,
вчитель англійської мови,
спеціаліст другої категорії

Іллінівка 2018

Тема: Ствердження величі й краси справжнього кохання в трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта»

Мета: розкрити ідейно-художній зміст п'єси, її морально-філософське значення; довести, що трагічна смерть Ромео і Джульєтти є свідченням трагедії їх чистого кохання; *розвивати* творчі та пізнавальні здібності учнів, вміння застосовувати знання з англійської мови та зарубіжної літератури; *удосконалювати* навички виразного читання творів Шекспіра мовою оригінала; *сприяти* вихованню високих людських почуттів, непримиренності до зла та жорстокості; *прищеплювати* любов до поезії, *формувати* комунікативну, соціальну, загальнокультурну, компаративну та самоосвітню компетенції.

Обладнання: портрети В. Шекспіра, С. Прокоф'єва, П. Чайковського; презентація «Ромео та Джульєтта», фонозаписи увертюри П. І. Чайковського «Ромео і Джульєтта», сюїти С. Прокоф'єва «Танець лицарів», «Монтеккі та Капулетті», уривки з трагедії В. Шекспіра «Ромео та Джульєтта» українською, російською та англійською мовою.

Тип уроку: інтегрований (зарубіжна література, англійська мова та мистецтво)

Любов – маяк, який допомагає здолати бурю.

В. Шекспір

Кохання може все і все здолає...

В. Шекспір

Хід уроку

І. Організаційний момент

Вчитель мистецтва:

– Доброго дня, шановні гості і восьмикласники.

Вчитель англійської мови: Good afternoon, everybody. I'm very glad to meet you. Today we have an unusual lesson. You have an excellent chance to plunge into the atmosphere of love and poetry, because our lesson is dedicated to the greatest playwright in world literature: William Shakespeare. I hope all of you will take an active part in it. It is impossible to speak about the English literature without speaking about this author. He was the man who had the largest and most comprehensive soul. People all over the world can't help admiring his great talent.

Вчитель зарубіжної літератури:

Добрий день, діти! Сьогодні у нас не зовсім звичний урок. По-перше, до нас завітали гості – учителі зарубіжної літератури шкіл Костянтинівського району і методист районного відділу освіти Людмила Арсентіївна. По-друге, урок у нас інтегрований, і проводимо ми його втрех: із вашими вчителями англійської мови та мистецтва. Як ви думаєте, чому?

■ **Технологія Майнд-мепінгу (інтелект-карти)** (Складання квітки «Успіх» - Додаток 1)

Діти, на кожному уроці ми прагнемо досягти успіху. Сьогоднішній урок не виключення. Тож, для початку, посміхніться один одному і побажайте успіху. Що потрібно, щоб досягти успіху в житті? (На дошці створюється квітка, центром якої є слово «Успіх».) Отже, кожен день, проведений у школі, кожен урок наближає вас до великого успіху. І сьогоднішній урок - це ще один крок до нього.

Вчитель мистецтва: На нашому уроці присутні гості. Хочеться вірити, що вони разом з нами здійснять цікаву подорож у країну закоханих героїв Шекспіра.

Вчитель англійської мови: Не можна говорити про Шекспіра і не чути віршів мовою оригіналу. А допоможуть вам у цьому знання англійської мови.

Запис теми уроку до зошита.

Вчитель зарубіжної літератури: У нас сьогодні є чарівна скринька, в якій – сердечка. Їх може отримати кожен із вас, якщо буде активним на уроці. У скриньки є свій скарбник, який роздаватиме скарби. Це наш учитель англійської мови. В кінці уроку буде видно, хто як працював.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Вчитель зарубіжної літератури: Сьогодні на уроці ми з вами поговоримо про те, що є найкращим і найглибшим із усіх людських почуттів. Воно вічне, як світ, як наша свідомість, як саме життя. Це - кохання. Кажуть, про кохання сказано все, але не всіма. Поет, прозаїк, драматург чи навіть людина, зовсім не причетна до літератури, у житті обов'язково “ пише “ свою неповторну історію кохання. Та, звичайно, найбільші можливості має література. Починаючи з еллінських часів, коли світом, за Гомером, правили олімпійські боги, кохання стрілою Ерота пронизало серце Паріса і Єлени, Пріама і Гекаби, Фетіди і Пелея, через нього велись жорстокі війни, а найвродливішою серед богинь було визнано богиню кохання – Афродіту. Минали роки, все змінювалось, та вічним залишалось кохання.

(Оголошення теми та мети уроку)

Вчитель мистецтва: Мабуть, немає композиторів, які б не писали про кохання. Пояснити це дуже просто — багато важить кохання в житті людини. Дійсно, це почуття, як жодне інше, прагне висловлення і тому найчастіше спонукає до самовираження, надихає на творчість.

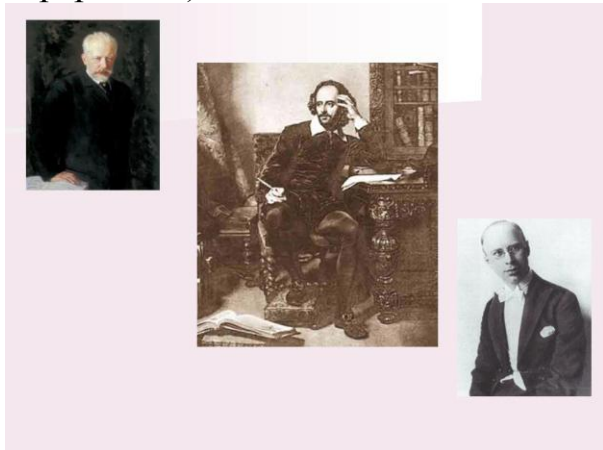
Вчитель англійської мови: З іменами Ромео і Джульєтти пов'язана творчість багатьох письменників, художників, композиторів. Про кого саме піде

сьогодні мова, ви дізнаєтеся, прочитавши незвичайні письмена, які нам передали поштою. А що тут написано, навіть мені важко зрозуміти.

Незвичайні письмена (записи на дошці)

Προφκqolφf'ετεν, Шserkrcsnfidpw, Чdauйfksowεqсdьkbugйq

Вернісаж «Хто є хто?» (встановити відповідність між прізвищами і портретами)

III. Вивчення нового матеріалу

Вчитель зарубіжної літератури:

Кажуть, що найсильніше – перше кохання, бо приходиться воно до кожного в найщасливіші роки юності, коли душа наповнюється невичерпною радістю, хочеться сміятися і співати, доторкнутися до промінчиків яскравого сонця, полинути в безмежну синь неба, порозмовляти з кожним листочком, з кожною пелюсткою квітки, щоб чув цілий світ, що ти кохаєш, тоді душа спалахує барвистими іскорками мрій і лине у світ Ромео і Джульєтти.

Гра «Вірю» - «Не вірю»

Вчитель мистецтва: Щоб досягти мети уроку, розкрити проблематику твору, необхідно працювати творчо. А налаштувати вас на високу активність на уроці допоможе гра «Вірю» - «Не вірю»

- Творчість Шекспіра належить перш за все англійському народові (вірю)
- Слово «Шекспір» в перекладі з англійської мови означає «той, що потрясає мечем» (не вірю, списом)
- Шекспір відомий як автор 350 сонетів (не вірю, 154)
- Події трагедії видатного англійського письменника Шекспіра «Ромео і Джульєтта» відбуваються в Лондоні (не вірю, в Італії, у Вероні та Мантуї)
- Джульєтта є донькою Монтеккі (не вірю, Капулетті)
- Ромео було 17 років (вірю)
- Джульєтті було всього 16 років (ні, 14)
- Події відбуваються протягом року (ні, протягом 5 днів)
- Закохані вперше зустрілися на балу у князя Верони (не вірю, на балу у Капулетті)

Вчитель англійської мови: Не можна говорити про Шекспіра, не почувши виконання його творів мовою оригіналу.

Перше побачення. Інценізація англійською мовою «Сцена біля балкона». (II дія, I сцена.) на фоні музики «Ранок»

Scene I

(Звучить музика. Входять молоді люди – дівчата та юнаки. Вони танцюють вальс. Аж ось з'являються троє молодих людей - Romeo, Benvolia, Mercutio. Вони в масках).

All: May we come in?

Capulet: Oh, young people you are welcome to our party. There are plenty of ladies for you to dance with.

Romeo: Great thanks.

(молоді люди входять, раптом Ромео бачить Джульєтту. Він підходить до неї).

Romeo: Who are you a beautiful girl?

Juliet: I'm Juliet

Romeo: Oh, I haven't seen you before. Your beauty shows by night like a rich jewel. Your beauty is rich for use, too dear for early. You are a white bird among black ones. Your beauty dear Juliet and your perfection's shine above all other ladies, *(появляється Tybalt - the nephew of Lord Capulet)*

II-nd Narrator: You see Tybalt the nephew of Lord Capulet, he has quick and angry temper. Suddenly he knows Romeo by his voice.

Tybalt: Dear ladies and Gentlemen! This dirty Montagne comes here under cover of mask to make fun of us at our feast, *(хватає меч, намагається вдарити; підбігають друзі.)*

Lord Capulet Tybalt I don't let you do any harm at this time both because of respect of my guests and because Romeo has behaved like a gentle man.

Tybalt: So, well! I'm try to control myself. But at another time you pay dearly for your uninvited entrance. *(Romeo підходить до Juliet)*

Romeo: Oh, Juliet you are a holy place, which I do wrong to touch. I'm a humble pilgrim and will I kiss you to repair the wrong.

Juliet: Good pilgrim! Saints have hands, which pilgrims may touch, but not kiss.

Romeo: have not saints lips and pilgrims too?

Juliet: Yes, lips which then must use in prayer.

Romeo: May I invite you for dance.

Juliet: with great pleasure. *(танцюють танець)*

Romeo: And who is your mother?

Juliet: I'm a daughter of a rich lord Capulet, the great enemy of Montagues.

Romeo: What? But I'm a son of Montague. So, bye! *(відходить в сторону)* - What can I do? She is a daughter of our enemy and I have given my heart to a member of that family.

Juliet: Romeo is a Montague and I have been suddenly struck with love for him. It is a wonderful birth of love, but I shall love for my enemy.

Scene II

I-st Narrator: the moon shines in the garden with a light. Juliet was in the garden (Romeo climbed over the wall into a garden of Juliet's house). She all this time thinking herself to be alone, exclaimed:

Juliet: Ah, me! O Romeo! Romeo! Why are you called Romeo? Leave your father and refuse your name and I will no longer be a Capulet. (чути голос Romeo).

Romeo. Oh my love! (Juliet підходить до нього) there is more danger in your eyes than in twenty of their swords, if you only look with kindness on me, lady, I'm safe from my enemies. I will be better that my life is ended by their hate, that I shall live without your love.

Juliet: How did you come into this place? Who guided you?

Romeo: Love guided me.

Juliet: You have heard my words and this is true.

Nurse: (чути голос) Juliet it is time for her bed. (Juliet йде, а потім повертається)

Juliet: Romeo, if your love indeed is honorable, and you wish to marry me, I will send a messenger next day to fix a time for our marriage.

Romeo: I wish you sweet sleep and rest.

Вчитель зарубіжної літератури:

Ви мали домашнє завдання – підготувати виразне читання уривку в перекладі українського письменника.

Виразне читання уривку учнями.

Бесіда з учнями:

1. Подумайте, чому Джульєтта з недовірою ставиться до слів Ромео. (*Чиста душею Джульєтта боїться помилитися в юнакові.*)

2. Чому героїня говорить, що її серце «вщерть сповнює мир»? Що означає ця метафора? (*Людина без кохання живе наче в п'їтьмі, і лише любов осяває душу, немов зоря.*)

3. Що для Джульєтти означає кохання? (*Кохати — віддавати душу коханому.*)

4. А для Ромео? (*Для нього це теж справжнє почуття, це вже не «безумство, що отрує кров».*)

5. Як на вашу думку, Джульєтта — це нове захоплення Ромео? Чому? (*Нї, в серці Ромео запалав вогонь справжнього почуття. Саме тому воно сповнене світла, добра, ніжності.*)

6. Чи були почуття героїв взаємними? (*Так, адже кожен із них готовий на все заради кохання.*)

7. Коли відбувається дія цієї сцени? (*Вночі.*)

Нїч у В. Шекспїра досить незвична. Це не темрява, а світло, сповнене почуттями, блиском очей, сподїваннями на щастя. У звертаннї до ночї розкривається вся сила палкого кохання Джульєтти. Вона просить нїч навчити її кохати, але сама вчить цього читача й глядача.

Вчитель мистецтва:

– Цю шекспїрівську особливїсть чудово вїдтворив за допомогою звукїв російський композитор С. Прокоф'єв.

Словник музичних термінів

Балет – вид театрального мистецтва, що поєднує танець, музику і драматичний задум.

Лейтмотив – музична тема, пов'язана з певним образом, ідеєю, яка неодноразово повторюється в опері, балеті, симфонії, характеризуючи певну дійову особу, явище, стан тощо.

Мюзикл – це музично – сценічний твір, в якому переплітаються діалоги, пісні, музика, важливу роль відіграє хореографія.

Мюзикл – це таке грандіозне і дороге шоу, у якому зібрали і балет, і естраду, і оперу.

До С. Прокоф'єва ніхто з композиторів не наважувався втілити образи закоханих на балетній сцені.

Створена С. Прокоф'євим у 1935–1936 роках музика балету «Ромео і Джульєтта» здавалася спочатку дуже незвичайною, складною і непластичною. Артисти балетної трупи Ленінградського театру опери і балету, де спектакль був уперше поставлений у 1940 році, створили парафразу: «Сумніших оповідей не знайдете, ніж музика Прокоф'єва

в балеті». Саме так були перефразовані рядки трагедії «Ромео і Джульєтта» після того, як артисти вперше почули музику С.Прокоф'єва. Цей балет пройшов складний шлях від непорозуміння до тріумфу геніальної музики.

В основі композиції балету – окремі номери, дуже лаконічні і виразні. Усього їх 52, але вони складають безперервну музичну дію, яка передає ідейний задум і загальну сюжетну основу трагедії Шекспіра.

Блискуче розкриває композитор основний конфлікт трагедії – зіткнення світлої любові Ромео і Джульєтти із родовою ворожнечею, яка переслідує дві лицарські родини Монтеккі і Капулетті.

Слухання «Танцю лицарів» або «Монтеккі і Капулетті». (Додаток 2 або 3)

«Танець лицарів» уперше звучить в I акті балету і являє собою груповий портрет безглуздої ненависті ворогуючих родин закоханих. Тому танець має другу назву «Монтеккі і Капулетті». Тема «Танцю лицарів» неодноразово повторюється впродовж наступної дії балету.

- Які музичні засоби виразності використав композитор для розкриття образу ворожнечі, музичних портретів ворогуючих сторін?

Образ стає виразнішим, коли в низькому регістрі звучить лейтмотив ворожнечі.

Для танцю характерні крикливі тембри духових інструментів, дисонанси, важкі акорди, енергійні барви (мідні духові, ритмічно загострена стрибкоподібна мелодія).

Про балет «Ромео і Джульєтта» С. Прокоф'єва говорили, що він є істинним «перекладом Шекспіра на мову руху».

Відома російська балерина Г.Уланова зазначала: «Музика Прокоф'єва зливалася із Шекспіром. При всій новизні й сучасності звучання дивовижна відповідність балету Прокоф'єва трагедії Шекспіра – ось у чому причина успіху цієї вистави».

Підготовлений учень:

– Найпопулярнішою версією *мюзиклу* «Ромео і Джульєтта» стала оригінальна французька постановка. Автором мюзиклу став відомий французький композитор Жерар Пресгурвік. Він написав не тільки музику, а й лібрето до спектаклю. За постановку танців відповідав відомий європейський хореограф Реда. Прем'єра мюзиклу відбулася 19 січня 2001 року. Французьку версію мюзиклу було перекладено і поставлено у 14 країнах світу.

Прем'єра російської версії мюзиклу «Ромео і Джульєтта: від ненависті до кохання» відбулася 20 травня 2004 року у театрі оперети в Москві. На кожну роль було вибрано по 3 виконавці.

Слухання уривку з мюзиклу «Королі Верони». (Додаток 4)

Гра-перевірка «Так чи ні»

1. До Прокоф'єва ніхто з композиторів не наважувався втілити образи Ромео і Джульєтти у живописі. (так)
2. В основі композиції балету лежить 55 окремих номерів. (ні, 52)
3. Творчості Прокоф'єва належить мюзикл «Ромео і Джульєтта» (так)

Пам'ятники героям Шекспіра

Вчитель зарубіжної літератури:

Герої Шекспіра стали настільки відомими і улюбленими, що їм стоять пам'ятники.

Росія. Місто Батайськ.

Пам'ятник Ромео та Джульєтті.

Італія. Верона.

Пам'ятник Джульєтті

Вчитель зарубіжної літератури: Ромео і Джульєтта завжди були символом кохання і вірності. І незважаючи на те, що смерть розлучила героїв, вони назавжди залишилися разом. Герої Шекспіра стали настільки популярними, що в багатьох країнах знайшлися їхні двійники, навіть в нашій Україні.

Ви мали знайти легенди про українських закоханих з подібною долею. Давайте дізнаємось, як ви впорались із цим завданням.

Повідомлення учня про українських Ромео і Джульєтту, Пелагею та Ромуальдо.

Було це дуже давно, в кінці XVI століття, у давньому місті Львові. У передмісті жили дві сім'ї: українського ремісника, в якій підростала красуня-донька Пелагея, і сім'я італійського купця, в якій був легінь-син Ромуальдо. Сім'ї дружили між собою, всім ділилися, допомагали один-одному у скрутні. Діти вирости і покохали один одного. Здавалося, і батьки не були проти весілля. Але сім'ї були різної віри:

християнської та католицької. У якій церкві вінчатися? Ось тут почалися сварки, які закінчилися бійкою. Батьки заборонили дітям навіть зустрічатися. Батько відправив Ромуальдо з караваном у Венецію. Повернувся юнак лише через півроку. А у Львові в цей час розгулялася страшна хвороба – чума. Всіх хворих вивозили якнайдалі від міста, де за ними доглядали монахи. Серед хворих була і Пелагея. Ромуальдо кинувся на пошуки, а коли знайшов ледве живу – сам доглядав за нею, всіляючи їй віру в одужання. Та смерть була невблаганною: спочатку забрала Пелагею, а за нею – і Ромуальдо. Але незадовго до своєї смерті Ромуальдо замовив два однакових надгробники, прикрашених двома серцями, лавровим вінком і надписом: «Тих, кого кохання з'єднало навіки, не здатна розлучити навіть смерть»

Смерть дітей примирила батьків. Вони похоронили дітей на межі двох кладовищ: християнського та католицького, а вдячні потомки побудували українським Ромео і Джульєтті пам'ятник у центрі міста.

Повідомлення учня про трагедію закоханих Івана та Марічки (за повістю М. Коцюбинського «Тіні забутих предків»)

У світовій літературі існує багато історій трагічного кохання, багато закоханих героїв, мрії яких так і не здійснилися. Трістан та Ізольда, Ромео та Джульєтта. Михайло Коцюбинський додав до цього переліку ще одну пару — Івана та Марічку, сільських парубка та дівчину з берегів Черемоша, які мали поетичні душі, чутливі серця.

Іван від самого свого народження виділявся серед інших дітей, він поводився інакше, був чужим у гуцульському світі. Незвичайною, несхожою на всіх була і Марічка.

Іван та Марічка, як і славнозвісні Ромео та Джульєтта, були представниками двох ворогуючих родів — Гутенюків та Палійчуків, ненависть між якими була такою давньою, що вже ніхто, не пам'ятав, звідкіля вона пішла. Їхнє кохання довгий час залишалося таємним, батьки нічого про нього не знали і не втручалися в стосунки Івана та Марічки.

Хлопчик та дівчинка зростали разом: випасали ягнят, бігали лісами та луками, купалися у річці, гралися та веселилися. Поступово їхня дитяча дружба переросла у міцне і незвичайне кохання. Вони обоє були творчо обдаровані натури — Іван пречудово грав на флюярі, а Марічка складала пісні. І в цій музиці, у цих піснях виливалася вся сила їхнього кохання. Понад усе Іван хотів одружитися з Марічкою та змушений був іти в найми далеко від рідного села. Тяжко йому було розлучатися з коханою, та й дівчина передчувала недобре.

Не було жодного дня, щоб Іван не згадав Марічку, вона приходила до нього уві сні, не залишала його думок, він чув її голос. Серце закоханого відразу відчуло, що з дівчиною сталося щось погане, — поспішав Іван з полонини додому, та не застав Марічки живою. Зла доля, а не ворогуючі родини розлучила закоханих — забрав дівчину Черемош. Важко сприйняв Іван звістку про загибель коханої. Хотів і сам втопитися, але пішов у гори. Іван так і не зміг вгамувати свій біль, намагався він жити звичайним життям, одружився, завів господарство, та нічого не вийшло, бо десь далеко, за межею цього світу чекала його Марічка — єдине і справжнє кохання. І він пішов до неї, дозволив мавці, що прийняла подобу коханої, завести себе далеко в гори, не жаль було Іванові розлучатися з життям, яке стало порожнім після смерті дівчини. Так, це було велике, але й трагічне кохання, яке пройшло випробування не тільки розлукою, але й смертю.

Фізкультхвилинка.

Учень.

Що кажуть люди про любов?
А що про неї говорити?
Немає слів, немає мов,
Щоб почуття це охопити.
Але все те, чого не може
Висловить душа –
Доступно музиці високій. . .

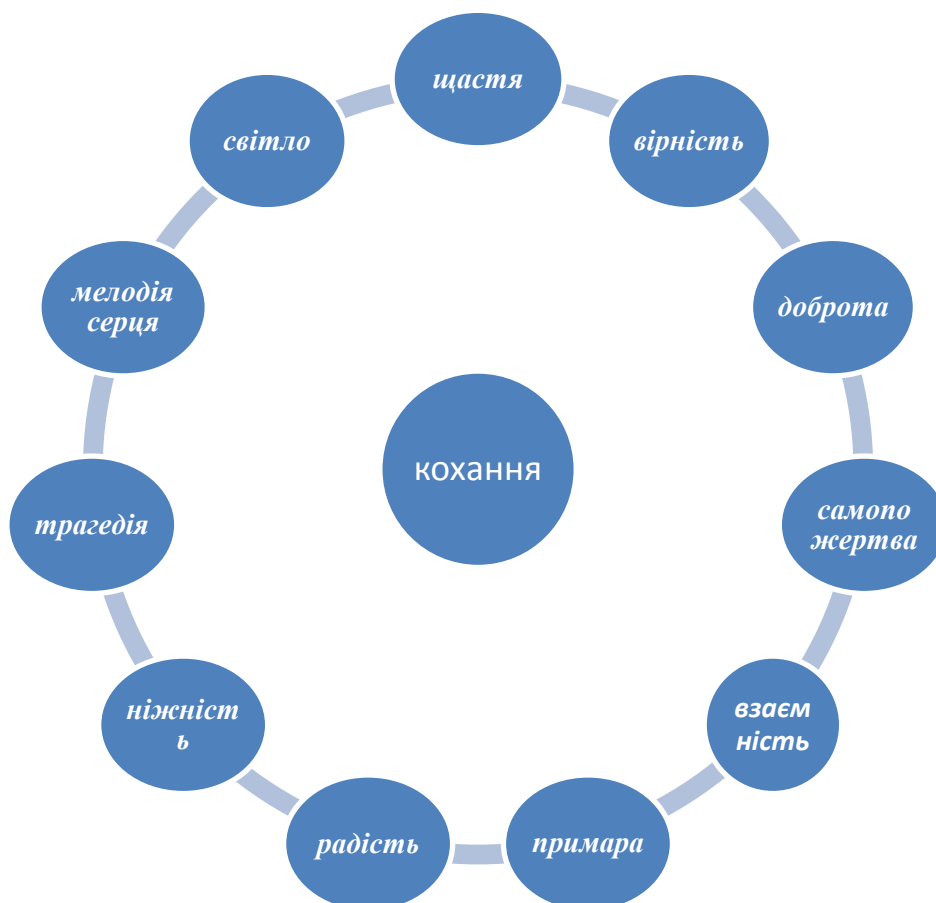
Вчитель зарубіжної літератури:

– Життя часто буває немилосердним, невблаганні обставини призводять до розлуки закоханих. Та любов не помирає, не розвіюється вітром, вона живе піснею, словом, подихом вітру. Кохання перемогло. Ромео і Джульєтта довели. Що ніхто і ніщо, крім смерті, не може їх розлучити. Воно вище над пересудами, родовою помстою, ненавистю. злістю, тому воно безсмертне.

Вправа «Мікрофон»

А як кохання розумієте ви?

Колективне складання ОЛС

IV. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Робота з епіграфами.

— Прочитайте вислови, що служать епіграфами уроку.

— Як їх зміст перегукується з темою трагедії В. Шекспіра?

— Що об'єднує всі ці вислови?

(Єднає їх те, що вони говорять про кохання і називають його тією великою силою, на якій тримається життя.)

– А як би ми вшанували пам'ять Ромео і Джульєтти?

(символ палаючого кохання Ромео і Джульєтти - кохання, яке може все і все здолає).

2. Складання сенкану до слова кохання

Кохання

Безмежне, вічне

Возвеличує, облагороджує, перемагає

Це найпрекрасніша мелодія серця

Щастя

Вчитель музичного мистецтва: Саме таку назву має пісня, яку ми з вами вивчили. Я пропоную послухати пісню «Щастя» із мюзиклу «Ромео і Джульєтта» у виконанні учнів 8 класу і вчителя англійської мови Іванюри А.В. Виконується пісня «Щастя», відео кліп «Щастя»

(уривок з мюзиклу «Ромео і Джульєтта») (Додаток 5)

Вчитель зарубіжної літератури:

– Кожного року в італійському місті Вероні відбувається святковий карнавал, на якому обирають Ромео і Джульєтту. Це найвродливіші, найдобріші, милосердні, духовно багаті молоді люди. І кожного року в це місто приходить безліч листів з однією адресою: «Італія, Верона, Ромео і Джульєтти». Юнаки та дівчата з різних країн довіряють їм свої сердечні таємниці, проблеми, просять поради, допомоги.

Вчитель англійської мови:

– Чому люди так люблять цих героїв? Можливо, тому, що вони для всіх давно стали символом справжнього великого кохання.

Вчитель музичного мистецтва:

– Твір «Ромео і Джульєтта» називають «світлою трагедією», бо пройнятий він оптимістичною вірою в Людину. З великою художньою майстерністю Шекспір

зображує прекрасне, чисте й радісне почуття кохання. За радість кохати, за право бути щасливим герої платять своїм життям. Але таке кохання перемагає смерть: довідавшись про історію Ромео і Джульєтти, ворогуючі родини

примирюються. Більше не буде литися безвинна кров, людяність і мир перемагають.

V. Оцінювання роботи учнів на уроці.

VI. Домашнє завдання

Зарубіжна література:

Написати на чернетках твір на одну з тем:

1. «Причини та наслідки родинних чвар за трагедією В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта», «Герой, про якого я хочу розповісти» .
2. Виразно читати уривок (на вибір учнів)

Музичне мистецтво:

Пошукова робота – знайти пісні сучасних композиторів, у яких згадується про героїв Шекспіра.